

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Księstwa Nadunajskie. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Obchód uroczystości urodzin cesarskich.)

Lwów, 21. sierpnia. Z całego kraju nadchodzi nam doniesienia, z jaką uroczystością obchodzono wszędzie święto urodzin Najjaśniejszego Pana. Oprócz nabożeństwem, na którym c. k. władze, obywatelstwo wiejskie i miejskie, i cała publiczność miejscowa się znajdowała, święcony był wszędzie dzień ten oprócz tego dokonaniem pewnych czynności, które stawały za dowód i wynurzenie przychylniej zyczliwości dla Jego c. k. apost. Mości.

W **Jaście** po ukończeniu solennego nabożeństwa przy salwach i muzyce obdzierani byli inwalidzi cesarscy darami z funduszu inwalidów imienia Hayderer. — W **Tarnopolu** po odprawieniu uroczystego nabożeństwa w kościele parafialnym i odśpiewaniu hymnów, gmina miejska raczyła całą tu stojącą załogę, wydzielając na każdego żołnierza pół funta mięsa, miarę piwa i porcyę gorzałki. — W **Kopyczyńcach** powiatowym mieście, równie jak po wszystkich kościołach, cerkwiach i bożnicach tego powiatu obchodzono z równą wszędzie uroczystością i nabożeństwem dzień ten radośny; a wieczór Kopyczyńce były oświetlone.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Przesyłki na wystawę. — Uroczystość św. Szczepana.)

Wiedeń, 24. sierpnia. Według telegraficznych doniesień z Korfu, stan zdrowia Jej Mości Cesarzowej polepsza się ze wszech miar codziennie. Wczoraj wyjeżdżała Najjaśniejsza Pani statkiem wojennym „Graf“ na przeciw dostojnej siostry swej księżny Thurn i Taxis, i o 6. wieczorem przybyli Ich Mość Państwo z powrotem do Korfu.

— Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z dn. 7. sierpnia b. r. *Grzegorzowi Böndevskiemu* dyrektorowi gr. niemn. szkoły głównej w Serecie na Bukowinie nadać z okazji przeniesienia go na stały stan spoczynku, w uznaniu jego wieloletniej, pełnej zasług pracy w zawodzie nauczycielskim, złoty krzyż zasługi.

— Dyrekcyja uprzywil. kolei północnej Cesarza Ferdynanda, dozwoliła płody austryackie, przeznaczone na wystawę Londyńską roku 1862, a opatrzone świadectwami komisji wystawy, posyłać bez opłaty tam a nawet na powrót, jeżeli na wystawie nie zostaną sprzedane.

— W skutek najwyższego postanowienia z 25. czerwca b. r. uroczystość św. Stefana, pierwszego apostolskiego Króla i patrona kraju Węgier, będzie obchodziona w niedzielę d. 25. sierpnia przed południem o godz. 10. w kościele wielcebnym OO. Kapucynów na nowej targowicy, a to jak zwykle w sposób jak najuroczystszy.

— *Donuu Zty.* zaprzecza wiadomości, jakoby baron Prokesch miał opuścić internuncyaturę, którą zająłby niezwłocznie baron Koller.

(Zawiadomienie o rozwiązaniu sejmu węgierskiego w izbie deputowanych.)

(Ciąg dalszy.)

Jego c. k. Mość spostrzegł z największym bolem, że publiczne sprawy jego węgierskiego królestwa od czasu przywrócenia dawnych urzędzeń, popadły w taki stan, że kraj dłużej go znieść nie może, i że własną siłą również wywikłać się z niego nie zdoła.

Stagnacya nastąpiła w stosunkach wzajemnych i w przemyśle. Nieufność jest na przeszkodzie handlowi, nie ma zaufania w sądownictwo, administracya gmin, komitatów i całego kraju, przedstawia smutny widok samowolności bezgranicznem nadużyciem autonomii, protestacye przeciw rozporządzeniom rządowym przybierające nieprawnie nazwę legalnych demoralizują ludność.

Nie takiego stanu rzeczy mógł się spodziewać Jego c. k. Mość, gdy postanowiwszy przypuścić wszystkie ludy swoje do współdziałania w ustawodawstwie na dniu 20. października b. r. wyciągnął przebaczącą rękę swoją w łasce i dobroci ku królestwu węgierskiemu, które oplakanem porwane powstaniem dopuściło się zbrodni dn. 14. kwietnia 1849, i dopiero siłą oręza do swej powinności przywiedzionem być musiało.

Budując na słowo mężów kraj miłujących wszystkich klas, wysokich dostojników kościoła i innych doradców, ze zważywszy konieczne wypadków tych następstwa, ugruntowało się już u wszystkich przekonanie względem jedności monarchyi i odpowiedniej temu formy konstytucyjnej reorganizacyi, zamierzył Najjaśniejszy Pan w Węgrzech wskrzesić na powrót dawne urządzenia kraju, jako organiczną część wielkiego politycznego ciała, odpowiedniego wymaganiom postępu czasu, słusznym żądaniom rozmaitych narodowości i nieprzepartym wymagalnościom politycznego położenia Europy.

Z uczuciem łagodnego monarchy, w przekonaniu, że sumiennie wypełnił obowiązki monarsze oświadcza Jego c. k. Mość, że uczynił dla Węgier wszystko, czego słusność wymagała, a dozwalała sprawiedliwość względem innych królestw i ziem, i nakazywał jako powinność konieczny wzgląd na polityczny rozwój całości państwa.

Najjaśniejszy Pan powrócił Węgrom ich konstytucyę, prawa i swobody, sejm i urządzenia municypalne. Najjaśniejszy Pan uczynił to z zastrzeżeniem jednego wyjątku.

Wyjątek ten nie był jednak uczyniony w zamiarze powiększyć władzę absolutną, lecz leży tylko w tem, że rozszerzając znacznie i istotnie dawniejszy zakres działania reprezentacyi w rzeczach mianowicie podatkowych i innych finansowych, prawo uchwał konstytucyjnych w sprawach spólnych wszystkim ludom, nie ma być odtąd oddzielnie według krajów lecz spólnie wykonywane.

Zastrzeżenie to nie nadwiera bynajmniej narodowej samodzielności i rozwoju Węgier, iż spólność konstytucyjnych czynności rozciąga się tylko do powinności wojskowej, ekonomii i finansów państwa, podczas gdy wszystkie inne sprawy całkowicie pozostawiają się sejmowi węgierskiemu.

To zastrzeżenie nie ogranicza żadnego z tych liberalnych postanowień ustawodawstwa z r. 1848, które stanowią ustawodawstwa tego część najważniejszą mianowicie zniesienie chłopskiej powinności i danin, zniesienie uprzywilejowanego stanowiska szlachty, zaprowadzenie powszechnej powinności płacić podatki i służyć w wojsku, również jak w urzędach i prawo posiadłości dla wszystkich klas bez różnicy urodzenia. Wszystkie te postanowienia Najjaśniejszy Pan równocześnie owszem i wyraźnie uznał i zatwierdził.

To zastrzeżenie nie narusza w ogóle nic co do istoty wolności konstytucyjnej należy — nie narusza mianowicie prawa udziału w wyborach do sejmu krajowego klas przedtem do tego nieuprawnionych — co owszem wykonane było już rzeczywiście przy wyborach do sejmu obecnego. Zastrzeżenie to wymaga tylko poddać rewizyi sejmowej i znieść te artykuły, które są w sprzeczności z nową ustawą zasadniczą. (C. d. n.)

(Ostatnie posiedzenie sejmu węgierskiego.)

Peszt, 21. sierpnia. Izba niższa zebrała się o godzinie 12. w południe na tajne, a o godzinie 4. po południu na publiczne posiedzenie. Po odczycaniu protokołu z ostatniego posiedzenia Bonis zaproponował przygotować się na przypadek rozwiązania sejmu, poczem Deak odczytał swój projekt do protestu, który jednogłośnie przyjęto.

Po Deaku przemówił Tisza Kalman; w osobnej uchwale radzi on wyrazić trzy następujące punkta, który sejm krajowy byłby na drodze prawodawczej uregulował: 1) Kwestyę narodowości; 2) Równouprawnienie wyznań, przypuszczenie izraelitów do wszelkich praw politycznych; 3) Zniesienie wszelkich stosunków, które wyrównują ciężarom ubarjalnym, a to na zasadzie wynagrodzenia, i bez naruszenia praw własności. Izba przyjęła tę uchwałę akklamacyą, poczem spisano protokół i izbie wyższej przesłano.

Posiedzenie izby wyższej zaczęło się o zmroku; niebawem zrobiło się nawet ciemno, a ponieważ w salach posiedzeń nie ma urzędzenia na oświetlenie zaimprovizowane, nie udało się wcale. Było tylko 29 magnatów obecnych, pomiędzy nimi książę prymas i czterech biskupów. Prezydent hr. Apponyi podaje do wiadomości protokół izby niższej, sekretarz odczytuje go, a protest izby niższej przeciw rozwiązaniu sejmu, na wniosek hr. Pallfy akklamacyą przyjęty. (Głosowano przez powstanie z siedzeń; książę prymas i tawernik nie ruszyli się z miejsca, niewiadomo przypadkiem czy z umysłu.) Uchwalono następnie kilka kwestyi ekonomicznych, jak np. trzymiesięczne zaspokojenie urzędników i sług izby, poczem Jego Exceclencya tawernik Majlath przemówił w sposób następujący.

Nie chcę tu, rzekł, obwiniać nikogo, wspomnę tylko, że wypadki r. 1848/49 były walką, a skutkiem jej reakcyą. Tej położyło koniec postępowanie ugodne. Była to chwila, w której upadł rozwój wzmocnionej rady państwa; powołany do niej wraz z kilku

patryotami, równie jak oni nie ociągałem się, ponieważ tym sposobem niemogliśmy szkodzić prawom Węgier.

Mowca wychwala patryotyzm i światło niektórych mężów, z którymi ujrzał się razem w wzmocnionej radzie państwa, i opowiada, jako połączonymi siłami wyjednali dyplom październikowy. — Rozbierając pochodzenie tego najwyższego postanowienia, wyjaśnia mowca jego zasady normalne, z których najważniejszą było przywrócić konstytucyjną samodzielność Węgier, chociaż zaprzeczyć nie można, że jednocześnie miano na oku wspólne sprawy krajów dziedzicznych. Nie ma żadnej wątpliwości, że istnieją takie wspólne kwestye. Wynika to z tego, że nasi przodkowie usiłowali zawsze zabezpieczyć wpływ Węgier na sprawy całego państwa, a bardziej jeszcze z naturalnej konieczności obustronnych stosunków Węgier i Austrii. Ponieważ zaś nie ma żadnej wątpliwości, że istnieją takie wspólne kwestye, które wymagają wspólnego działania wszystkich ludów monarchii austriackiej, przeto i sposób działania tego musi się także znaleźć. Mowca wspomina następnie o oczekiwaniu wyrażonem ze strony tak monarchy jak twórców dyplomu, że Węgry uznając przywrócenie częściowe ich konstytucji starać się będą usuwać przeszkody w epoce przejścia, nim sejm zajmie się stanowczem rozwiązaniem ważnych kwestyi. Oczekiwania tego nie spełniły komitaty ani municypia, nastąpił stan rzeczony tak nienaturalny i przeciwny wszelkiemu porządkowi, że należy podziękować tylko trzeźwości i obywatelstwu węgierskiego ludu, że anormalny ten stan utrzymywał się dziś miesiąc, nie doprowadzwszy do rzeczywistej anarchii. Te to stosunki po części wywołały właśnie patent lutowy.

W końcu objaśniając patent lutowy wykazuje mowca, że patent ten odstępuje od głównych zasad dyplomatu październikowego. Podstawą Austrii są Węgry właśnie dlatego, iż narodowość węgierska nie spokrewniona jest z żadną inną za granicą państwa, podczas gdy wszystkie inne narodowości w Austrii ciężą ku innemu pokrewnym sobie narodowościom na zewnątrz. Przyszło wprawdzie do tego ostatniemi czasy, że nie jeden patryota węgierski oczekuje także z zagranicy zbawienia dla swej ojczyzny, lecz to jest tylko chwilowe, iż nawet w razie zewnętrznej pomocy odrodzone tym sposobem Węgry nie będą już tem, czem były, Węgrami św. Szczepana, dziedzictwem ojców naszych. W końcu wyraża mowca jeszcze to przekonanie, że Węgry nigdy nie uznają przymusem takich zasad, chociażby nawet liberalnych i konstytucyjnych, które im będą wbrew ich woli narzucone.

Hr. Dominik Teleki odpowiada, że wysoko ceniąc patryotyzm mowcy poprzedniego i tych mężów, co wraz z nim usiłowali przywieść do skutku porozumienie między monarchą a narodem, musi jednak stanąć w obronie komitatów, iż działały właśnie ściśle legalnie i w duchu konstytucyi, stawiając opór rozporządzeniom władz nieprawnych.

Ameryka.

(Wypadki amerykańskie w Stanach zjednoczonych.)

Z toku wypadków wojennych podaje *Pr. Ztg.* wiadomości z *Nowego Jorku* z dnia 3. sierpnia. Jenerał Wyse uszedł zburzwszy *Gaulay Bridge*, ażeby się od ścigania zastąpić. *New-York Times* sądzi, że on z całą swą zbrojną siłą wpadnie w ręce jenerałowi *Rosenkranz*. Z okolicy *Washingtonu* nie słyhać jeszcze nic o działaniach wojennych. Jenerał *McClellan* założył w *Washingtonie* swoją główną kwaterę, i miało mu się powieść zaprowadzić porządek po tym nieładzie, jaki po klęsce pod *Bull* nastąpił. Przednia straż posunęła się już w górę *Potomaku*, i styka się z pikietami jenerała *Bank*, który dowodzi w *Harpers Ferry*. — Z *Springfield* w *Missouri* piszą, że stronnicy unii uciekają tłumem z *Texas* i *Arkansas* do tego państwa, ażeby ująć napaści rokoszan. Dzienny rozkaz jenerała *Scott* mówi w ogólnych wyrazach, że grób *Washingtona* został przez zbrojnych rokoszan znieważony. Jakiego rodzaju było to znieważenie, i czy nie zależało jedynie w tem, że rokoszanie postąpili aż pod *Mount Vernon* nie można się domyślić z dosłownego brzmienia rozkazu. — W *Missouri* powieszono człowieka nazwiskiem *Thomas* i jego syna na jednym drzewie za to, że zatykając chorągiew unii, dopuścili się przez to zbrodni politycznej. — Książę *Napoleon* zwiedził dnia 1. sierpnia *Filadelfię*, i przybył dnia 2. wieczór do *Washingtonu*. Trzymał się stale swego postanowienia nie przyjmować żadnej publicznej owacji. Sekretarz stanu pan *J. W. Seward* przybył do *Nowego Jorku* i ofiarował księciu imieniem prezydenta urzędowe przyjęcie i gościnność białego domu. Książę podziękował bardzo uprzejmie za dobre chęci, lecz oświadczył, że woli jeździć jako obywatel prywatny, gdyż przybył jedynie, ażeby poznać Amerykę, jej lud, instytucje i charakter walki między południem a północą, i ponieważ to lepiej uczynić może jako obywatel, niż jako książę. Natomiast z całego serca przyjmował gościnność prywatną u znakomitych obywateli *Washyngtonu*.

— 6. sierpnia. Nowy gubernator *Missouri* przyrzeka w proklamacyi opiekę tym wszystkim, którzy złożą podniesiony przeciw unii oręż. Akt kongresowy nadaje wolność wszystkim murzynom, którzy zostają w służbie armii albo floty federacyjnej. Zawijające do *Nowego Jorku* okręta donoszą, że je ścigali korsarze. Książę *Napoleon* odплыł w towarzystwie *Mr. Sewarda* na parostatku unii z *Washingtonu*, ażeby zwiedzić *Mount Vernon*.

— 8. sierpnia. Jenerał *Lyon* pobit orszak konfederatów pod jenerałem *McCullogh* pod *Dugasssprings* w *Missouri*. Podczas walki

przedarło się 270 kawalerzystów przez 4000 południowych infanterzystów. Fregata „*St. Lawrence*“ zatopiła korsarski okręt „*Petrel*“, a załogę zabrała w niewolę. O dwie mile od *Potomaku* miano spostrzedz orszak skonfederowanych. Rzeka ta obsadzona jest strażą od *Alexandryi* aż do *Harpers Ferry*, i nie ma niebezpieczeństwa, aby się przez nią nieprzyjaciel przeprawił. U wybrzeży *Północnej Karoliny* snują się okręta korsarskie. Kilka statków zabrano; 1000 skonfederowanych, co pod *Athen* w *Missouri* uderzyli na obóz unii, zostali ze stratą odparci.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące.)

Madryt. Madrycka gazeta donosi, że reprezentant Hiszpanii przy *Franciszku II. D. Salvador Bermudez de Castro* powrócił do *Madrytu*. Minister marynarki wyjechać ma do *Francyi* i *Anglii* opatrywać budowę wojennych okrętów. Skargi powszechnie na upaty; dnia 15. sierpnia było w cieniu 35 stopni *Reaumura*.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Podróż Królowy.)

Londyn, 22. sierpnia. Wczoraj zawiął do *Southampton* wojenny parowiec „*Ulloa*“, jak mówią, zabrać księcia *Montpensier* z powrotem do *Hiszpanii*. — Stan zdrowia w *Londynie* znacznie się pogorszył, mówią, że upaty temu winny; w ciągu upłynionego tygodnia umarło 1257 osób, co do sta więcej niż było ośm dni przedtem.

— Jej Mość Królowa przybyła dnia 22. sierpnia szczęśliwie do *Dublina*, i przyjmowana była z wielkim zapalem całej publiczności.

— Książę *Mikołaj Leuchtenberski* przybył do *Londynu*. Książę *Cambridge* wyjeżdża temi dniami do *Baden-Baden*, i zabawi trzy tygodnie w *Niemczech*.

Francya.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.)

Paryż, 21. sierpnia. W obozie *Chalons* codziennie przybywa gości z odwiedzinami *Cesarza*. Wczoraj witano księcia *Wilhelma Badeńskiego*, a książę *Murat* wprowadzał go powozem cesarskim z kolei żelaznej. Na czas nieobecności p. *Persigny* objął biuro ministerstwa spraw wewnętrznych minister budowli p. *Rouher*. — Pan *Thouvenel* wydał do rządu szwajcarskiego pismo, w którym wymawia pewne uchybienie władz szwajcarskich, że się zajęły aresztacya złoczyńcy w dolinie *Dappeu*, terytorium, o którym jeszcze rzecz w zawieszeniu, do kogo *Francyi* czy *Szwajcaryi* należy.

— *Pays* donosi, że *monsieur Nardi* wcale jeszcze nie był w obozie *Chalons*, nawet pewności nie ma czyli przez *Paryż* przejeżdżał. — Utrzymują, że Jego Wysokość *Sultan* postanowił zwiedzić w listopadzie *Paryż* i *Londyn*; — lecz być może, że i to do tych pogłosek należy, które nazajutrz sam dziennik, który je przyniósł odwołuje. — Zapowiedziane odwołanie księcia *Grammont* z *Rzymu*, potwierdza się, i dodają przytem, że na przyszłość ustaje w *Rzymie* ambasada, a będzie tylko proste poselstwo. — *Korespondencya* w *Independance* zaprzecza doniesieniu w *Pays*, że książę był w *Chalons*; owszem książę bawi w *Paryżu* zajęty przygotowaniem się do wyjazdu do *Wiednia*. W *Chalons* były próby z siódmym nowym wynalazkiem, które tak jest przyrządzone, że każdego konia znarowionego ugłaska.

— *Monitor* ogłasza pismo cesarskie do p. *Persigny*, którem *Cesarz* przeczyna 25 mil. fr. na ukończenie dróg wicynalnych, okazując ile pożyteczniejszym jest dla kraju to, co się poprawia po wsiach i po prowincyi, nad to, co po miastach przedsiębiorą. *Benedetti* wyjeżdża do *Turynu* w sobotę.

Szwajcarya.

(Sprawa biskupstwa tesyńskiego.)

Berna, 17. sierpnia. Nie spełnia się nadzieja, by sprawa biskupstwa *Tesyńskiego* została przecie raz załatwioną. Zdawało się z początku, że *Piemont* *Szwajcaryi* uczyni dogodne propozycje, lecz kilka dni temu królewscy komisarze podali na konferencyi w *Turynie* takie warunki, których *Szwajcarya* w żaden sposób przyjąć nie może. Propozycje te opiewają:

1. Rząd *Króla* *Wiktora Emanuela* przystaje na oddzielenie szwajcarskich części terytorjalnych z przynależnych diecezji *Como* i *Medyolan* i zostawia do woli szwajcarskiemu rządowi i stolicy apostolskiej urządzenie stosunki kościelne.

2. *Medyolańskie* dobra stołowe nie będą podzielone, a z komaskich dóbr stołowych, które leżą na terytorium tesyńskim, będzie *Szwajcarya* jedna część odstąpiona pod warunkiem, że królewscy komisarze nakładają na nie będą podatki;

3. wyrzeczone w poprzednim artykule odstąpienie jednej części dóbr może aż wtedy nastąpić, gdy między rządem szwajcarskim i *Ojcem świętym* stosunki kościelne będą zupełnie uregulowane; odstąpienie może nastąpić aż za przyszłym opróżnieniem siedziby biskupiej;

4. ażeby wyznaczyć część stołowych dóbr komaskich, mających się odstąpić *Szwajcaryi*, będą wzięte za podstawę inwentarze a mianowicie rachunki administracyjne z lat 1836 i 1855;

5. jak tylko rząd szwajcarski obejmie część stołowych dóbr komaskich, zniesie nałożony na drugą część sekwestr i wykaże się sprawozdaniem w tej mierze.

Oto propozycje turyńskie, które przywiodą zapewne do zerwania konferencji. Komisarze szwajcarscy zażądali od rady federacyjnej dalszych instrukcji, które jednak, iż w ostatnich dniach było w Bernie tylko czterech członków rady federacyjnej obecnych jeszcze nie mogły być udzielone.

Włochy.

(Wiadomości bieżące. — Pogłoski jazdy Garybaldego do Neapolu. — Obchód 15. sierpnia.)

Turyń, 20. sierpnia. Depesza turyńska zaprzecza, by administracja Neapolu obejmował hr. Pasolini. Przybył do Turyngu pan Morti, adiutant Cialdiniego; minister oświadczył mu, że Król Jego Mość nie przyjmuje dymisji Cialdiniego. Przy uczcie danej na łowach wznosił Król toast na cześć Garibaldego i jego towarzyszy.

— Według depeszy turyńskiej z 18. sierpnia, Garibaldi uda się 7. września do Neapolu, na uroczysty obchód rocznicy wejścia swego w bramy tego miasta, którą to rocznicę rząd święcić będzie wielkimi festynami.

Do *Independance* piszą z Turyngu, że obchód tej rocznicy jest tylko pozorem, właściwie zaś rząd chce uspokoić Włochy południowe i bandom reakcyjnych odebrać odwagę, zamierza użyć do tego niezmierniej popularności oswobodziciela. Margrabia Trechi, dawny adiutant Garibaldego, obecnie ordynansowy oficer królewski, znowu otrzymał zlecenie pojednać swego dawnego generała z rządem i znajduje się obecnie w Kaprzerze, aby rzecz całą ułożyć.

Independance belge wbrew swoim własnym nie dawnym doniesieniom, zaprzecza pogłosce, że Garibaldi na życzenie rządu piemontskiego uda się we wrześniu do Neapolu. Przytacza korespondencję z *Journal des Debats*, w której zapewniają, że rząd turyński nigdy nie miał zamiaru posłać Garibaldego do południowych Włoch. Podobnie korespondent dziennika *Temps* zapewnia, że tylko przeciwnicy teraźniejszego rządu, chcieli aby Garibaldi znajdował się w Neapolu d. 7. września to jest w rocznicę swego tam przybycia; celem podróży kr. oficera Trechi było dopełnić czego innego; przybył on na Caprere z własnoręcznym listem Króla, który uprasza Garibaldego, aby zaniechał planu, ponieważ wykonanie postawiłoby rząd w niemiłym położeniu.

Rzym, 17go sierpnia. Dzień 15. sierpnia, pisze telegram Havas obchodzony był tego roku świetniej niż kiedykolwiek wprzód. Zrana odprawiała się wielka suma z *Te Deum* w kościele S. Ludwika. Wieczór oświetlone były wspaniałe hotel poselski, hotel generała Goyon i wszystkie gmachy należące do Francji. Na uczcie danej u generała Goyon, znajdowali się między dostojnikami dworu papieskiego, kardynał Antonelli, msgr. Sacconi i msgr. Spaccapetra. Generał Goyon wniósł toast dla Papieża, a kardynał Antonelli dla Cesarza. — Król Franciszek II. przystał arcymarszałka dworu swego, by na ręce generała złożył powinszowanie dla Cesarza, po czem generał sam udał się do Quirynału, ażeby osobiście Królowi za to podziękować.

Niemce.

(Toruń twierdzą pierwszego rządu. — Przejazd dostojnych osób. — Ustawa przemysłowa w Bawaryi.)

Berlin, 20. sierpnia. *Danz. Ztg.* podaje wiadomość z Torunia, że tamtejsze fortyfikacje będą rozszerzone, a twierdza zamieniona w twierdzę pierwszego rządu.

Kolonia, 19. sierpnia. Wczoraj po południu przybył tu Jego Mość Król szwedzki, a dziś rano udał się w drogę do Hamburga. Dziś rano przybył tu z Brukseli Jego kr. Wysokość hrabia Flandryi i pociągiem odchodzącym o 7mej, puścił się w dalszą drogę do Berlina. W południe przybyli: Ich ces. Wysokości Arcyksiąże Ferdynand Max i Arcyksiężna Karolina.

Mnichów, 17. sierpnia. Jego ces. Wysokość Arcyksiąże Ludwik Wiktor wracając z podróży nad Bodensee zabawił tu dwa dni, a wczorajszej nocy pociągiem do Wiednia.

— Wydział utworzony dla kwestii przemysłowej oświadczył się wczoraj po trzechgodzinnej naradzie za wnioskiem referenta Dr. Pözl, to jest za wolnością przemysłu, jednak większością tylko 8 głosów przeciw 6. Osnowa wniosku tego, dziś w uchwałę wydziału zmienionego jest następująca: Jego król. Mości upraszać należy: 1) aby raczył jak najspieszniej przedłożyć sejmowi projekt do ustawy przemysłowej na zasadzie wolności przemysłu; 2) aby miano wzgląd na wynagrodzenie za szkody, które poniosą niektórzy posiadacze przywilejów przemysłowych, w skutek zaprowadzenia wolności przemysłu.

Ponieważ zaś nie podobna zaprowadzić nowej ustawy przemysłowej podczas sejmku teraźniejszego, szczególnie wzięwszy na uwagę, że równocześnie z reformą ustawy przemysłowej, reszta prawodawstwa administracyjnego musi być zrewidowana, przeto powstaje pytanie, czy nie należałoby już teraz zapobiedz najniebezpiecznym niedostatkom istniejącej ustawy przemysłowej z 11. września 1825. Z przyczyny słuszności tej kwestii wynika; 3) królewski rząd zeche już teraz, przed zaprowadzeniem nowej ustawy przemysłowej, ustawę z 11. września 1825 wykonywać w sposób najodpowiedniejszy do jej treści i ducha.

Księstwa Naddunajskie.

(Skupeczyna serbska.)

Belgrad, 23go sierpnia. Skupeczyna wniosła jednomyślnie prośbę do księcia, ażeby adoptował następcę po sobie, któryby ua

przypadek bezdzietnego zejścia panującego, mógł pozostawać rekojmnią spokojności kraju.

Turcja.

(Deputacya wołoska. — Skupeczyna serbska.)

Deputacya Księstw Naddunajskich przyjmowana była u Sułtana d. 12. b. m.; hetman Teodor Balsch wręczył Jego Wysokości pismo księcia Kuzy i złożył hołdy imieniem jego; wynurzył się przytem z wdzięczności i przychylności Mołdo-Wołochoń, którym Sułtan Abdul-Medzyd tyle dał dowodów ojcowskiej pieczołowitości. Sułtan odpowiedział w łaskawych wyrazach i przypominając hetmanowi wypadki z roku 1837, udzielił mu order Medzidie pierwszej klasy.

— Depesza z Belgradu z 22go sierpnia w *Ost- und West* donosi:

Zgromadzenie w Kragujewaczu przyjęło dziś podaną przez rząd nową ustawę Skupeczyny z małemi dodatkami od siebie jednomyślnie i zupełnie.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Peszt, 24. sierpnia. Kanclerz nadworny wydał dwa okólniki do nadzupanów. Pierwszy oświadcza, że rozwiązanie sejmku krajowego było skutkiem jego zachowania się, zapewnia jednak, że Najjaśn. Pan utrzyma węgierską konstytucję. Drugi wychodzi z tego samego punktu i wyraża nadzieję, że do zwołania sejmku to jest w przeciągu 6 miesięcy umysły uspokoją się, a to uczyni pojednanie możebnem. Jego ces. Mość oświadcza najuroczyściej, że nie miał zamiaru wcielić krajów korony św. Stefana, owszem, chciał utrzymać autonomię i niepodległość zapewnione w r. 1790. Nadzupani odrzucili instrukcję, i to stało się przyczyną całego zamieszania. Gmin wywiera wpływ terrorystyczny na wybory komitatu, przeto właściciele posiadłości, inteligencja są wyłączeni. Gdzie komitaty uchodzą za parlament, tam rząd jest niepodobny. Zaleca się wrócić do instrukcji. Egzekwowanie podatków nie jest wymagane od władz komitatu, natomiast wszelka agitacja karygodną jest uznana.

Zagrabie, 24go sierpnia. Posiedzenie sejmku krajowego. Pięciu reprezentantów Syrmii przybyło. Wniosek deputowanego Kraljevica, operat węgierskiej judex-kurialnej konferencji podać pod sąd komisji i przyjąć go przed prawdopodobnem rozwiązaniem sejmku, nagłym uznany, i do komitetu administracyjnego przekazany. Instrukcja względem organizacji municypaliów przypuszczona do odczytu i uchwalenia do §. 20. Sejm krajowy przyjmuje ją z kilku zmianami, z których najznaczniejsza jest: „że na posiedzeniach komitatu jeden deputowany będzie reprezentował 1000 dusz, a nie wszystkie gminy wiejskie w ogólności.“ Na doniesienie br. Kuslana, że fml. hrabia Jellacic, wicekapitan kraju, z przyczyny kilku słów wyrzeczonych w czasie składania przysięgi pensjonowany i do Klagenfurtu na mieszkanie wysłany został, a następnie kwitował, uchwała izba jednogłośnie, wyprawić do Najjaśniejszego Pana deputację z przełożeniem.

Mnichów, 24. sierpnia. Król Bawarski Maxymilian odwiedzi Króla pruskiego w Ostendzie.

Neapol, 23. sierpnia. W Monte Verde (prowincja Avellino) odparto napaść bandy. Zbójcy zagrażają La Rocca d'Evandro. Jedna banda, od wojska ścigana, przekroczyła granicę rzymską.

Shanghai, 3. lipca. Poselstwo pruskie znajduje się teraz w Pekinie, lecz musi walczyć z wielkimi trudnościami. „Arcona“ i „Elbe“ stoją na kotwicy przy Takuforts, w pobliżu uścia Pejho.

Wiadomości handlowe.

Ceny przeciętne zboża i innych artykułów w pierwszej połowie sierpnia b. r. na targach w Tarnowie, Gorlicach, Jasle, Ropczycach, Mielcu i Pilźnie.

	Miejsce targu					
	Tarnów	Gorlice	Jasło	Ropczyce	Mielec	Pilzno
	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.
waluty austriackiej						
Mec pszenicy . . .	4 48	4 10	3 92	4 .	4 60	4 70
„ żyta . . .	3 22	2 93	2 75	3 .	3 .	3 .
„ jęczmienia . . .	2 24	2 25	2 .	2 .	2 50	2 .
„ owsa . . .	1 69	1 .	1 28	1 20	2 .	1 .
„ hreczki . . .	3 .	2 .	2 50	2 .	2 .	2 50
„ kukurudzy . . .	3 .	3 .	3 .	3 .	3 .	3 .
„ kartofli . . .	1 35	96	80	80	1 .	1 .
Cetnar siana . . .	1 66	90	80	80	1 50	1 .
„ wafny . . .	160	32	32	32	32	32
„ nasienia konicza . . .	32	32	32	32	32	32
Sąg drzewa twardego . . .	9 50	5 .	6 50	6 .	6 .	6 .
„ „ miękkiego . . .	7 .	4 .	4 30	4 .	4 .	4 .
Funt mięsa wołowego . . .	14½	11 .	12 .	11 .	11 .	13½
Mas okowity . . .	1 25	96	80	80	75	75

